

**ODGOVORI EVROPSKE KOMISIJE NA POSEBNO POROČILO EVROPSKEGA
RAČUNSKEGA SODIŠČA:
„UVAJANJE OMREŽIJ 5G V EU: ZAMUDE PRI UVAJANJU OMREŽIJ IN
VARNOSTNA VPRAŠANJA, KI OSTAJAJO NEREŠENA “**

POVZETEK

Uvodne opombe Komisije:

I. Hitro in varno uvajanje omrežij 5G je ena glavnih prednostnih nalog Evropske komisije. Pri zaščiti omrežij 5G pred kibernetскими grožnjami gre za ocenjevanje in zmanjševanje groženj in tveganj. Države članice so ob podpori Komisije in agencije ENISA skupaj opredelile in ocenile te grožnje in tveganja ter na tej podlagi določile vrsto celovitih ukrepov za zmanjšanje teh tveganj. Čeprav v nekaterih državah članicah delo še poteka, je velika večina držav članic že okrepila varnostne zahteve za omrežja 5G na podlagi nabora orodij EU ali pa je v postopku krepitve teh zahtev.

Nabor orodij EU je bil priznan kot celovit okvir za obravnavo varnostnih tveganj v zvezi z omrežjem 5G.

Usklajeni ukrepi za kibernetico varnost tehnologije 5G na ravni EU in nabor orodij EU so del širšega evropskega okvira za zaščito elektronskih komunikacijskih omrežij in drugih kritičnih infrastruktur ter dopolnjujejo obstoječe ukrepe, kot so Evropski zakonik o elektronskih komunikacijah, telekomunikacijski okvir, akt o kibernetiki varnosti in direktiva o varnosti omrežij in informacijskih sistemov, ter, če je ustrezno, pravila o prostem gibanju iz Pogodbe in Listine EU o temeljnih pravicah.

III. Omrežja 5G bo imelo v prihodnjih letih ključno vlogo v našem digitalnem gospodarstvu in družbi. Zagotoviti moramo, da bodo omrežja 5G kibernetico varna in odporna proti vse večjim kibernetičnim grožnjam in incidentom. Komisija in države članice so zato vzpostavile postopek usklajevanja, katerega cilj je opredeliti in izvajati celovit varnostni okvir omrežij 5G v obliki nabora orodij z ukrepi za zmanjšanje tveganj, dogovorjenega januarja 2020, za učinkovito in usklajeno obravnavo glavnih tveganj za omrežja 5G, kot so vdori v računalniški sistem, vohunjenje in sabotaže. Čeprav v nekaterih državah članicah delo še poteka, je velika večina držav članic že okrepila varnostne zahteve za omrežja 5G na podlagi nabora orodij EU ali pa je v postopku krepitve teh zahtev.

VII. Nabor orodij EU zagotavlja okvir za spodbujanje doslednosti na notranjem trgu ob hkratnem upoštevanju nacionalnih pristojnosti v zvezi z varnostjo na tem področju.

Komisija glede pristopa držav članic k visoko tveganim dobaviteljem meni, da bo dokončna ocena mogoča šele, ko bo na voljo več informacij.

Med izvajanjem Komisija sodeluje z državami članicami v skupini za sodelovanje na področju varnosti omrežij in informacij, da bi spodbudila usklajevanje in konvergenco nacionalnih pristopov.

IX. Prva alineja – Komisija sprejema priporočilo.

Druga alineja – Komisija sprejema priporočilo.

Tretja alineja – Komisija sprejema priporočilo.

Komisija bo oceno opravila ob upoštevanju nacionalnih pristojnosti.

UVOD

04. Komisija priznava obstoj varnostnih tveganj omrežij 5G, vendar poudarja, da lahko tehnologija in standardi omrežij 5G v primerjavi s prejšnjimi generacijami omrežij prinesejo tudi večjo varnost.

OPAŽANJA

30. Medtem ko omrežje 4G že zdaj omogoča širok nabor storitev, naj bi omrežje 5G pomenilo velik preskok v primerjavi z omrežjem 4G, zato je glavni izziv prehod z omrežja 4G na 5G in uvajanje omrežja 5G v celotni EU. Tveganje digitalne vrzeli vedno obstaja, vendar naj bi bilo to tveganje v skladu z načrti obravnavano kot prednostna naloga politike v okviru programa politike „Pot v digitalno desetletje“ v zvezi z začrtano potjo za doseg cilja, da bodo vsa poseljena območja do leta 2030 100-odstotno pokrita z omrežjem 5G, s čimer bo državam članicam zagotovljena podpora pri ukrepanju na tem področju, zlasti glede dostopa na podeželskih območjih.

32. Opazovalna skupina za 5G je bila zanesljiv vir za spremljanje uvajanja omrežja 5G v EU in zunaj nje, čeprav so se pojavile nekatere pomanjkljivosti. Službe Komisije pričakujejo, da bodo z novim izvajalcem na voljo novejša informacije.

Skupni odgovor Komisije na odstavka 48 in 49:

Komisija meni, da sta izbira instrumenta (priporočilo) in sodelovalni pristop z državami članicami za opredelitev tveganj in ukrepov za zmanjševanje tveganja najprimernejša načina ravnanja za hitro, učinkovito in usklajeno obravnavo varnostnih tveganj v zvezi z omrežji 5G.

Komisija se je odločila za priporočilo in sodelovanje z državami članicami pri opredelitvi tveganj in ukrepov za zmanjševanje tveganja glede na zapletenost in medsektorsko naravo zadeve, ki zajema nacionalne pristojnosti in pristojnosti EU, ter pomembno razsežnost nacionalne varnosti. Poleg tega je Komisija upoštevala tudi dejstvo, da so nacionalne razmere v državah članicah zelo različne (struktura trga, zmogljivosti na področju kibernetike varnosti, obveščevalni podatki o grožnjah itd.).

Nabor orodij EU je prožen instrument za obravnavanje varnostnih izzivov, ki temelji na tveganju in omogoča pravočasno in učinkovito obravnavo vidikov kibernetike varnosti omrežij 5G.

Komisija je v sporočilu z naslovom „Varna uvedba tehnologije 5G v EU – izvajanje nabora orodij EU“ iz januarja 2020 napovedala, da bo podpirala izvajanje ukrepov iz nabora orodij v zvezi z varnostnimi zahtevami, zlasti glede upoštevnih določb na podlagi evropskih predpisov o elektronskih komunikacijah, upoštevala dodano vrednost možnih izvedbenih aktov o podrobni določitvi tehničnih in organizacijskih varnostnih ukrepov kot dopolnitev nacionalnih predpisov ter izboljšala učinkovitost in usklajenost varnostnih ukrepov, naloženih operaterjem.

Skupni odgovor Komisije na odstavka 51 in 52:

Komisija je v okviru pregleda priporočila Komisije, ki je potekal decembra 2020, opravila razgovore s pristojnimi organi vseh držav članic. Usklajeno delovanje Evrope na področju kibernetike varnosti omrežij 5G so ocenili kot pravočasno, učinkovito in sorazmerno. Sodelovalni pristop med nacionalnimi organi, Komisijo, agencijo ENISA in drugimi ustreznimi deležniki je bil ocenjen kot primeren za reševanje tega zapletenega vprašanja. Omogočil je pravočasno opredelitev skupnih ciljev in metodologij, hkrati pa je državam članicam omogočil prilagoditev ukrepov nacionalnim okoliščinam.

V naboru orodij EU in poročilu o napredku, ki ga je julija 2020 objavila skupina za sodelovanje na področju varnosti omrežij in informacij, je priporočeno, naj se opredelijo izvedbeni načrti in/ali prehodna obdobja za tiste operaterje, ki trenutno uporabljajo opremo visoko tveganih dobaviteljev ali so pogodbe z njimi sklenili že pred sprejetjem nabora orodij EU (npr. z upoštevanjem ciklov nadgradnje opreme, zlasti prehod z nesamostojnih na samostojna omrežja 5G).

55. Komisija je seznanjena z opažanji Evropskega računskega sodišča.

Pristojni nacionalni organi so si v skupini za sodelovanje na področju varnosti omrežij in informacij od dogovora o naboru orodij EU večkrat izmenjali merila iz nabora orodij za ocenjevanje visoko tveganih dobaviteljev, da bi dodatno podprli njihovo izvajanje.

56. V naboru orodij EU je priporočeno, naj se pri ocenjevanju profila tveganja dobaviteljev upoštevajo dejavniki tveganja, predstavljeni v usklajeni oceni tveganja EU, ter informacije za posamezno državo (npr. ocena groženj nacionalnih varnostnih služb).

61. Sposobnost dobavitelja, da zagotavlja dobavo, je eno od meril, priporočenih v naboru orodij EU za ocenjevanje profila tveganja dobaviteljev. Na sposobnost zagotavljanja dobave bi lahko vplivale tudi morebitne trgovinske sankcije za določenega dobavitelja, kot je navedeno v scenariju tveganja o „odvisnosti“ v usklajeni oceni tveganja EU.

Skupni odgovor Komisije na odstavka 70 in 73:

Komisija in države članice si v skupini za sodelovanje na področju varnosti omrežij in informacij izmenjujejo podrobne informacije o izvajanju nabora orodij na nacionalni ravni. Kar zadeva javno razkritje nejavnih informacij, so za to odgovorne države članice.

Skupni odgovor Komisije na odstavke 74 do 76 ter okvir 5:

Nabor orodij EU zagotavlja okvir za spodbujanje doslednosti na notranjem trgu ob hkratnem upoštevanju nacionalnih pristojnosti v zvezi z varnostjo na tem področju.

Komisija glede pristopa držav članic k visoko tveganim dobaviteljem meni, da bo dokončna ocena mogoča šele, ko bo na voljo več informacij.

Med izvajanjem Komisija sodeluje z državami članicami v skupini za sodelovanje na področju varnosti omrežij in informacij, da bi spodbudila uskladitev in konvergenco nacionalnih pristopov.

ZAKLJUČKI IN PRIPOROČILA

81. Hitro in varno uvajanje omrežij 5G je glavna prednostna naloga Komisije. Pri zaščiti omrežij 5G pred kibernetскими grožnjami gre za ocenjevanje in zmanjševanje groženj in tveganj. Države članice so ob podpori Komisije in agencije ENISA skupaj opredelile in ocenile te grožnje in tveganja ter na tej podlagi določile vrsto celovitih ukrepov za zmanjšanje teh tveganj. Čeprav v nekaterih državah članicah delo še poteka, je velika večina držav članic že okrepila varnostne zahteve za omrežja 5G na podlagi nabora orodij EU ali pa je v postopku krepitev teh zahtev.

Nabor orodij EU zagotavlja celovit okvir za obravnavo varnostnih tveganj v zvezi z omrežjem 5G.

83. Omrežje 5G pomeni velik preskok v primerjavi s 4G, zato je glavni izziv pri preprečevanju digitalne vrzeli prehod s 4G na 5G v celotni EU.

Specifikacije omrežij 5G zajemajo celo vrsto kazalnikov uspešnosti, zlasti v zvezi s primeri vertikalne uporabe. To lahko med drugim vključuje zahteve glede zanesljivosti, hitrosti vzpostavitve storitve, prožnosti izvajanja in ravni varnosti.

Priporočilo 1 – Spodbujati enakomerno in pravočasno uvajanje omrežij 5G v EU

(a) Komisija sprejema priporočilo.

Komisija si bo v sodelovanju z državami članicami prizadevala za skupno opredelitev pričakovane kakovosti storitev omrežij 5G. V okviru digitalnega desetletja in predlaganega sklepa o programu digitalne politike do leta 2030 namerava z državami članicami sodelovati pri oblikovanju skupnega pristopa h kakovosti storitev 5G v EU, vključno s primerljivostjo meritev in podatkov o spremljanju.

Kakovost storitev ne vključuje le hitrosti in zakasnitve, temveč zajema celo vrsto kazalnikov uspešnosti, zlasti v zvezi s primeri vertikalne uporabe.

Komisija namerava sodelovati z državami članicami ter opredeliti takšne meritve, izvajati letne kontrole in priporočati politike in ukrepe, da bi do leta 2030 dosegla popolno pokritost z omrežjem 5G.

S programom digitalne politike bo vzpostavljeno zanesljivo upravljanje na podlagi mehanizma za spremljanje in sodelovanje, da bo zagotovljen napredek pri uresničevanju ciljev programa politike, vključno z uvajanjem 5G, in da bodo državam članicam priporočeni popravni ukrepi v zvezi s tem.

(b) Komisija sprejema priporočilo.

(c) Komisija sprejema priporočilo.

Priporočilo 2 – Spodbujati usklajen pristop držav članic k varnosti 5G

(a) Komisija sprejema priporočilo.

Komisija bo skupaj z državami članicami ocenila potrebo po nadaljnjem ukrepanju ali podpori, na primer v obliki smernic o določenih vidikih nabora orodij EU.

(b) Komisija sprejema priporočilo.

Spremljanje in poročanje bo izvajala Komisija v polnem sodelovanju z državami članicami in agencijo ENISA.

(c) Komisija sprejema priporočilo.

Priporočilo 3 – Spremljati pristope držav članic k varnosti 5G in oceniti učinek razlik na uspešno delovanje enotnega trga

(a) Komisija sprejema priporočilo.

(b) Komisija sprejema priporočilo.

Komisija bo oceno opravila ob upoštevanju nacionalnih pristojnosti.

V skladu z naborom orodij EU se morajo države članice opredeliti o natančnem obsegu ustreznih omejitev in/ali potrebnih izključitev za ključna sredstva, ki so v usklajeni oceni tveganja EU opredeljena kot kritična in občutljiva (npr. funkcije jedrnega omrežja, upravljanje omrežja in funkcije usklajevanja ter funkcije dostopa do omrežja), da bi učinkovito zmanjšale ugotovljena tveganja in pri tem upoštevale tudi oceno groženj s strani nacionalnih obveščevalnih služb. Države članice imajo pravico sprejeti ukrepe, povezane z nacionalno varnostjo, vključno z morebitnimi omejitvami ali izključitvami visoko tveganih dobaviteljev.